

S SLOMŠKOM SKOZI ADVENT' 98
V PRIČAKOVANJU SLOMŠKOVE BEATIFIKACIJE

MOLITEV V DUHOVNI PRIPRAVI NA SLOMŠKOVO BEATIFIKACIJO

ODBOR ZA PRIPRAVO PAPEŽEVEGA OBISKA
N SLOMŠKOVO BEATIFIKACIJO

V PRIČAKOVANJU SLOMŠKOVE BEATIFIKACIJE

ADVENT' 98

S SLOMŠKOM SKOZI ADVENT ' 98

MARIBOR, 1998

SLOMŠKOVO ŽIVLJENJE V 21. SLIKAH

ADVENT 98: V PRIČAKOVANJU SLOMŠKOVE BEATIFIKACIJE

Žlahtni vsebini adventnega časa, ki jo navdihuje radostno pričakovanje Gospodovega prihoda in praznika njegovega rojstva, se letos pridružuje duhovna priprava na papežev obisk in Slomškovo beatifikacijo.

Pastoralna priprava na slovesno razglasitev prvega domačega svetnika se je začela že 3.7.1998, ko je papež Janez Pavel II. Slovesno zaključil in potrdil postopek za Slomškovo beatifikacijo in je s tem bila prižgana zelena luč za slovesno razglasitev. Izhodišče naše priprave na ta dogodek, kakršnega ne pomni naša duhovna zgodovina, je naša skupna in zasebna molitev, ki odpira srce in duhovne oči, da bomo znali brati znamenja časa (prim Mt 16,3). V ta namen je Pastoralna služba vsem slovenskim župnijam razposlala posebno molitev, ki jo lahko tudi sami razmnožite, da bo vedno pri roki in bo navdihovala tudi vse drugo dogajanje v pripravi na papežev obisk in sprejem prvega domačega svetnika.

V Pastoralnih pogovorih (1997) 31-33 in 10(1998) 194-196 je bil že objavljen načrt pastoralne priprave, ki naj usmerja naše pastoralno načrtovanje. Tu so na drugem mestu omenjena romanja, župnijska in skupinska, glej PP 10(1998)195-196), ki jih posebej priporočamo. Prav je, da se pravočasno dogovorimo s Stolnim župnijskim uradom (tel. 062/28432, GSM 041/76 22 44) in z župnijskim uradom Ponikva (tel 063/792-078, Slomškov dom 063/792-038), ko boste načrtovali romanje "od zibelke do groba". V Mariboru lahko v soboto popoldne in v nedeljo ves dan tudi z avtobusom parkirate na Slomškovem trgu, okrog stolnice, druge dni pa avtobusi parkirajo v bližini stadiona "Ljudski vrt" v neposredni bližini stolnice.

V pogovoru z romarji vedno znova ugotavljamo, da Slomška premalo poznamo. Če ga ne poznamo, ga tudi ne moremo resnično in iskreno ljubiti in se mu priporočati.

Navadno rečemo, da imamo premalo ustrezne literature, ki bi nam ustrezno predstavila našega domačega svetnika. Temu ni tako. Kar lepo število Slomškovih življenjepisov in predstavitev se je že nabralo na naših policah.

Kar pogledjmo:

1. KOSAR Franc, Anton Marin Slomšek, Maribor 1863¹, 1997²
2. KOVAČIČ Franc, Služabnik božji Anton Martin Slomšek knezoškof lavantinski, I. in II. del, Celje 1934 in 1935
3. KRAMBERGER Franc, Osrednje teološke resnice v Slomškovem oznanjevanju, Ljubljana 1971
4. ŠKAFAR Vinko - EMERŠIČ J., Slomškovo berilo, Celje 1991
5. POGAČNIK Jože, Kulturni pomen Slomškovega dela, Maribor 1991
6. REBULA Alojz, Pastir prihodnosti, MD, Celje 1992
7. JANEŽIČ Stanko, Slomšek in naš čas, Šmarnice, Maribor 1992¹, 1997²
8. HABJAN Vlado, Anton Martin Slomšek, Ljubljana 1992
9. ZNAMENJA ŽIVEGA BOGA, Mladinski kviz, Maribor 1997
10. ZAVRNIK Braco, Anton Martin Slomšek, Ljubljana 1990, 1996
11. TURNŠEK Marjan, Kratak pogled v knjigo življenja A. M. Slomška, v: Življenja modrost, Celje, 1996, 72-95

12. HERMAN Miha, Anton Martin Slomšek, Božji služabnik slovenske zemlje, Maribor 1995
13. JANEŽIČ Stanko, uredil Škof A. M. Slomšek, Maribor 1996
14. PRIDIGE O SLOMŠKU, Maribor 1997
15. SALVE, Po poti svetosti, A. M. Slomšek, slikanica, Ljubljana 1998

Razen tega je na razpolago več videokaset, ki jih uporabimo pri verouku in pri drugih srečanjih in predavanjih o Slomšku.

Da bi blaženega škofa Slomška bolje in globlje spoznali in z veseljem segali po že zbrani literaturi, smo za letošnje adventne delavnice pripravili "21 slik iz Slomškovega življenja" v obliki kratkih sestavkov, ki bi jih naj prebrali pri maši, po prošnji po obhajilu, nato pa zmolili "Molitev v duhovni pripravi na Slomškovo beatifikacijo", ki je na ovitku. Nekateri menijo, da je molitev predolga. Molitev za jubilej 2000 je še daljša. Najbrž je prav, če se nam pri molitvi ne mudi.

Za postni čas že pripravljamo osrednje teme iz Slomškovega dušnopastirskega delovanja, ki so "nadčasovne" in so aktualne tudi na pragu tretjega tisočletja.

1.

DVODELNA ŠKOFIJA 30.11.

Slomšek se je rodil na Ponikvi v takratni lavantinski škofiji, ki so jo oblikovale refoprme cesarja Jožefa II. ob konci 18. stoletja. Škofija je bila dvodelna: en del je imel na Koroškem in sicer lavantinsko dolino s škofijskim sedežem St. Andražem, ozemlje Velikovca, Pliberka Dobrle vasi in Jezerskega, na Štajerskem pa je imela vso Savinjsko dolino, Kozjansko, Zasavje in Posavje. V pastoralnem oziru je bila zelo težka situacija še zato, ker so oba dela ločevale visoke gore. tudi duhovniki iz enega dela niso radi službovali v drugem delu. Vse te težave je Slomšek izkusil, ko je 5. 7. 1846 postal škof in prevzel vodstvo škofije.

Škofija je imela 20 dekanij: šest na Koroškem in 14 na Štajerskem. Leta 1846 je imela 319.000 prebivalcev v 211 župnijah. V dušnem pastirstvu je delovalo 365 duhovnikov.

2.

DOMAČA FARA 1.12.

A.M. Slomšek izhaja iz posestva Slom v Unišah v župniji Ponikva. Tam je užil srečno mladost. Sam pripoveduje, kako ga je mati učila katekizma in ga pripravila za prejem prvega sv. obhajila in sv. birme, oče pa mu je pripovedoval o zvezdah, znanosti in gospodarjenju. Tako sta se v njegovem zemeljskem pojmovanju srečno zlili podoba zemeljskega in nebeškega doma. Življenje v zemeljskem domu je priprava na bivanje v nebeškem. Bi kot njegovo geslo : Sv. vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličanske narodove omike. Hotel je reči, da mora upoštevati celotnega človeka, njegovo telesno in duhovno naravo, sedanjost, prihodnost in večnost. In to luč, to modrost pokaže našo vero, Kristusov evangelij, ki ga spoznavamo po materini besedi.

3.

NA CELJSKI GIMNAZIJI

2. 12.

Danes bi rekli, da je Slomšek obiskoval osnovno šolo na Ponikvi, srednjo pa v Celju. V Celju je bila šestrazredna gimnazija. Tu je našel profesorje, ki so ga navduševali za slovenščino, tu je odkril Valentina Vodnika, tu se je zapisal slovenskemu knjižnemu delovnjaju, kar bo poslej redeča nit njegovega življenja. Zakaj? Slomšku je bilo od vsega začetka jasno, da bo duhovnik in torej oznanjevalec božje besede. Ker pa je bil tudi zelo praktičen duh, si je zastavljal vprašanje: Kako naj oznanjam, v kakšnem jeziku, da ne bo moje oznanjevanje zaradi oznanjevanja, ampak da bodo ljudje kaj imeli od tega? Odgovor je jasen: v materinem jeziku, sicer bo božja beseda ostala zakopan zaklad.

Praktična poteza njegovega značaja, ga je tudi gnala, da se ji je na gimnaziji zanimal za razne reči, ki niso bile v učnem načrtu. Prevajal je knjigo o zdravih rastlinah, položil izpite za poučevanje dijakov nižjih razredov, se zanimal za kmetovanje. Vse te reči so mu v življenju še kako prav prišle.

4.

NA POTI ZA UČENOSTJO

3. 12.

Dijaška leta v Celju so bila zaznamovana z žalostjo zaradi materine smrti. Porajal se je tudi strah, da ga bo oče poklical nazaj in mu odtegnil sredstva za šolanje. S svoje strani ga je moralno in finančno podpiral Prašnikar. Toda Slomšek mu ni hotel biti v breme, zato si je denar služil ob učenju tudi sam. Poučeval je učence bogatih staršev ter si vsaj delno plačeval hrano in stanovanje. V njem je jasno zorela želja po duhovništvu. Po končani celjski gimnaziji je odšel na licej v Ljubljano. Tasm je postal sošolec slovenskega genija, velikega pesnika Franceta Prešerna. Četudi je Slomšek že po par mesecih zapustil Ljubljano in odšel študirat v Senj, ker je kazalo, da bo tam lahko eno leto prej končal filozofijo, se je lepa prijateljska vez med obema velikima Slovencema obdržala in se še krepila ob obiskih in po pismih.

5.

BOGOSLOVJE V CELOVCU

4. 12.

Težko si je predstavljati, kaj je doživljalo njegovo, samo po enem hrepeneče srce, ko je naslednjega leta (1821) postal bogoslovec. Istega leta mu je smrt vzela še očeta in tako še poslednjo, čeprav zelo zrahljano vez s Slomom. Vse dotedanje življenje ga je dozorelo v moža, ki bi mu med vrstniki težko našli enakega. Tudi bogoslovsko življenje ga ni uspavalo v lagodnost, ampak mu je nudilo možnost, da je še lažje in zavzeteje živel za svoj cilj. Študij teologije, moralke in pastoralne umetnosti, knjižnica s cerkvenimi očetmi in kapela z Najsvetejšim - to je bila vsebina njegovega življenja v bogoslovju. Gorečnost za odrešenje duš ga je že kot bogoslovca prvega letnika nagnila k tako drzno možati potezi, da jo je mogoče primerjati z dejanji profesorjev. Bogoslovce, bodoče duhovnike po slovenskih župnijah, je začel učiti slovenski jezik, in to sredi nemškega Celovca. V skrbi, da bo mogel čimbolje opravljati zaupano mu duhovniško poslanstvo med preprostimi ljudmi, se je vzporedno s študijem teologije na tečajih na celovškem liceju izpopolnil tudi v pedagoški spretnosti in v

umnem kmetovanju. Zato ni bilo prav nič nenavadnega, da se je vodstvo odločilo, naj mu škof podeli mašniško posvečenje že 8. septembra 1824.

6.

NOVA MAŠA V OLIMJU

5. 12.

Dom ni le kraj, kjer se človek rodi, ampak kraj, kjer živijo ljudje, ki ga imajo radi. Po žalostnem dogajanju v domači družini je Slomšek našel svoj drugi dom pri župniku Prašnikarju v Olimju. Bil mu je duhovni oče in prijatelj in ga je materilano ter duhovno podpiral. Zato ni čudno, da novomašni zvonovi tistega 26. septembra 1824 niso zvonili na rodni Ponikvi, ampak v samotnem Olimju. In pridigar? Kdo drugi kakor novomašnikov ljubljene Prašnikar! Še dolgo se je govorilo o novomašniku in o čudoviti pridigi. Bila je občutena in osebna, kot jo je lahko izrekel le on.. V svoj dnevnik je novomašnik zapisal: "Zlato moja ura, moj Jezus... Jaz sem tvoj in ti moj. Jezus, živeš moj nebeški, bodi tolažba moji duši, dokler ne bo Bog sam moja gostija in moja slava. Ves si meni izročen, vzemi tudi mene vsega ..." Naslednjo nedeljo je imel ponovitev svoje nove maše na Ponikvi, v cerkvi svoje mladosti, tam, kamor ga je redno vodila pokojna mati, kamor je prihajal tolikokrat streč k sveti maši kot ministrant in kjer je prejel prve zakramente.

Po novi maši ga je čakalo še eno leto študija v celovškem bogoslovju. Redno je maševal v bolnišnici sester elizabetink, kjer se je vsak dan srečeval z velikim trpljenjem in umiranjem. Sam pravi v dnevniku: "Tako sem se naučil spoznavati smrt in od umirajočega sem se naučil živeti." Teološke študije je opravljal zelo uspešno, zato so mu tudi predlagali, da bi študiral naprej. A Slomšek je odklonil - najbrž je želel živeti s preprostimi ljudmi in tu graditi božje kraljestvo.

7.

KAPLAN NA BIZELJSKEM

7. 12.

Pravijo, da je za duhovnika prva župnija prva ljubezen, Slomšek pri tem ni imel čisto srečne roke. Z ljudmi v Posavju se je dobro ujel - zato so ga poslušali. Težave pa je imel z odnosom do župnika, ki je bil zagovornik janzenizma, duhovnega gibanja, ki je nastalo v Franciji in se je v preteklih stoletjih močno razširilo tudi pri nas. Njegov razvoj pri nas je spremljal jožefinizem. Gibanje je zagovarjalo veliko strogosti v verskem življenju in pri delitvi zakramentov. Vsakršno veselje jim je bilo razbrzdano in nespodobno. Glede obhajila so postavili načelo, da se mora vernik nanj tako pripraviti, da ga je vreden. Ker spovednice vedno niso dali prvič odveze, je padlo število spovedi in obhajil. Pogostega obhajila se ni bilo mogoče zamisliti!

Hvala Bogu pa so v Slomškovem času le nastopili proti janzenizmu veliki možje Cerkve in Slomšek se jim je v boju pridružil. Zato imamo Slomška tudi za bojevnika proti janzenizmu. Bojeval se je na različne načine: v govorih, v pisavi, besedi, tudi s pesmimi. Prav tu je nastala vesela En hribček bom kupil.

8.

KAPLAN V NOVI CERKVI

9. 12.

V Novi Cerkvi je Slomška sprejel ostareli župnik in dekan Jakomin, rimski doktor, ki je v mladih letih bil prepričan, da mora zvesto izpolnjevati, kar zahteva Jožef II. Pozneje pa se je razočaral nad jožefinizmom. Tako sta se tudi s Slomškom znašla na isti valovni dolžini.

V Novi Cerkvi je nadaljeval s pesništvom. Njegove pesmi so nekatere izvirno njegove, druge so prevodi ali priredbe. Če so tuje pesmi imele dobro melodijo, jo je kar prevzel, včasih pa se je poskusil tudi sam v komponiranju.

Pesem je bila Slomšku pastoralno sredstvo. Pomaga naj vzgojiti dobrega in veselega kristjana. Res je tudi, da je skušal izpodriniti klanfarske pesmi, ki so bile močno razširjene med ljudstvom. Zato ni imel pred očmi le bogoslužno in nabožno pesem, ampak tudi pesem, ki jo ljudje zapoje, ko pridejo skupaj.

Kljub temu, da njegova pesem ni bila samemu sebi namen, pa ne gre zanikati, pesniško noto v njem. Slomšek je tudi pesnik.

9.

SPIRITUAL V CELOVCU

10. 12.

V celovškem bogoslovju so študirali krški in lavantinski bogoslovci. Škofiji sta se izmenjavali pri imenovanju ravnatelja in spirituala.

Iz obeh škofij so prihajali slovenski in nemški bogoslovci. Slednji so bili v prednosti glede materinega jezika, saj so se že v osnovi šoli učili v nemščini, slovenski bogoslovci še tega niso imeli povsod, da bi bila slovenščina učni jezik. Oznanjati pa bodo morali v slovenščini. Zaradi te stiske je Slomšek takoj obnovil tečaj slovenskega jezika v bogoslovju, ki ga je sam kot bogoslovec začel. Bogoslovcem so se pridružili kmalu slovenski uradniki v Celovcu. Od svojih študentov je veliko pričakoval. Naučili naj bi se toliko slovensko, da bi se mogli po slovensko pogovarjati, privzgojili bi si naj čut za lepoto jezika in dokazali njegovo uporabnost za literarno delovanje. Zato so morali prevajati mladinske povesti nemškega pripovednika Krištofa Schmidt. Slomšek je povesti lektoriral in izdajal. Tako smo dobili po njegovi zaslugi prvo mladinsko slovstvo on pa je dobil prve literarne sodelavce. Pri tem je mislil na dobre in poceni knjige za naše kmečko ljudstvo kar je uresničila Družba sv. Mohorja.

10.

NADŽUPNIK IN DEKAN V VUZENICI

11.12.

Po devetih letih službovanja v bogoslovju je Slomšek zahrepenel po pastirovanju med preprostim ljudstvom. Ker je bila župnija Vuzenica brez župnika, je leta 1838 zaprosil zanjo. Bil je sredi svojih najlepših let in se je z vso zavzetostjo lotil dela. Veliko je bilo popravil in tudi pastoralnih sprememb je bilo potrebnih. S svojo besedo in organizacijo je dosegel, da so popravili farno cerkve, nabavili veliko nove opreme in nove zvonove. V slabem stanju je bilo tudi župnišče; še zlasti stanovanje za dva kaplana je bilo v razsulu. Zato se je lotil korenite obnove župnišča in jo kmalu dokončal.

Bil je zelo zavzet dušni pastir. To kažejo zapisi ob vizitaciji, pa tudi dejstvo, da je posredoval pri obnovitvi lokalije pri Sv. Primožu na Pohorju, da je tako olajšal oddaljenim vernikom njihovo že tako težko življenje.

Kako širokega znanja in duha je bil, se kaže tudi v življenju v župnišču. Pri mizi se je s kaplani pogovarjal dva dni v tednu v latinščini, dva dni v nemščini, ostalo v slovenščini. Bil je ljubeči oče in skrbni gospodar s posluhom za uboge in otroke.

Prav slednjim je posvetil veliko časa. Za njih je ob večerih spisal znani učbenik za nedeljske šole z naslovom Blaže in Nežica v nedeljski šoli. V njem je pokazal zelo široko znanje in čut za otroke. Knjiga je polna topline in lepega odnosa do otrok. Doživela je veliko ponatisov in šla prek meja; prevedena je bila v češki jezik in celo v daljni Rusiji so jo uporabljali kot pomožni učbenik. Imela je velik vpliv tudi na kasnejše šolstvo pri nas. Človek se kar čudi širini Slomškovega znanja za tisti čas. Prav tako nas preseneti, koliko stvari je hotel naučiti otroke v nedeljski šoli; poleg branja in pisanja še matematiko, osnove nemščine, seveda verouk, pa o higieni, botaniki, o nebesnih planetih, sadjarstvu, prvi pomoči ... Skratka, prava mala enciklopedija znanja za kmečke otroke.

11.

KANONIK V ŠT. ANDRAŽU

12. 12.

Leta 1844 so sledile za Slomška nove naloge. Najprej ga je škof imenoval za šolskega nadzornika za šole v lavantinski škofiji. To delo mu je jemalo dva dni v tednu. Tako se je začela ne lahka razpetost med Št. Andražem in Vuzenico. Trudil se je dati šoli novega duha in novega življenja. Dolgo ni bilo mogoče vzdržati take napetosti. Že v tem letu je zapustil Vuzenico in se za dve leti naselil v Št. Andražu. Za šolarje je napisal dva molitvenika: enega v slovenskem jeziku (Angel molitve) in drugega v nemškem (Sveto opravilo za šolarje). Ta je v petdesetih letih doživel kar devet izdaj. V tem času se je precej ukvarjal tudi s petjem. Želel je izdati več knjig, a je uspel takrat izdati le eno: Šola veselega petja za pridno šolsko mladino. Pesmarica je izšla veliko kasneje, ko je bil že škof, gradiva za cerkvene in nato še za mašne pesmi pa ni nikoli uspel dokončno urediti.

Že leta 1844 je želel spraviti v življenje velikopotezno misel, da bi imeli tudi Slovenci svojo knjižno založbo, ki bi izdajala dobre in poceni knjige za slovenske ljudi.

Aprila 1845 je oblast zavrnila Slomškovo namero in tako družbo prepovedala. To ga je seveda presenetilo, a ga ni strlo. Še isto leto je v njem dozorela nova ideja: Če ni mogoče ustanoviti slovenske knjižne družbe, je pa mogoče pisati in širiti slovenske knjige. Čez leto se je pripravljala in vabil še druge, ob novem letu 1846 pa je že izšel prvi zvezek Drobotnic.

Ta zbornik kratkih zapisov in misli se je ljudem tako priljubil, da so ga izdajali še dolga leta po Slomškovi smrti. Slomšek sam je veliko napisal. V šestnajstih letih je izpod njegovega peresa prišlo kar 1480 strani.

12.

OPAT V CELJU

14. 12.

Avgusta 1845 je umrl celjski opat Filip Schneider. Celje kot nekdanji sedež škofije, je tedaj še zmeraj predstavljalo pomembno cerkveno postojanko in to toliko bolj, ker je bil škofijski sedež tako daleč na severu. Škof Kutnar je predlagal Slomšku, naj zaprosi za službovanje v Celju.

In tako se je zgodilo. Slomšek je bil 3. marca 1846 imenovan za celjskega opata. Komaj teden dni po tem je umrl tedanji škof Kutnar. Slomšek mu je v izbranem nagrobnem govoru izrazil veliko pohvalo in spoštovanje.

Slovo od lepe Labotske doline ni bilo lahko. Vzljubil je tamkajšnji svet in ljudi, saj mu ni bilo vseeno, ali gleda košček neba nad seboj med takimi ali drugačnimi ljudmi. 25. aprila 1846 se je na novo imenovani opat s kočijo pripeljal v Celje. Prišel je povsem tiho, brez pozornosti. Začel je z delom. Imel je veliko načrtov, a ni slutil, da bo to najkrajša postaja v njegovem poslanstvu.

13.

IMENOVANJE ZA ŠKOFA

15. 12.

Kmalu po prihodu v Celje je s pošto prispelo pismo kardinala Schwarzenberga iz Salzburga, v katerem je predlagal Slomšku, naj sprejme mesto škofa v lavantinski škofiji po smrti njemu dobro znanega škofa Kutnarja. V svoji skromnosti si je želel, da bi ta služba šla mimo njega, a povabila ni odbil.

Kar nekaj pisem je romalo sem in tja, preden sta bila s kardinalom dogovorjena. 15. junija se je mesto Celje z žalostjo in z velikim spoštovanjem poslovilo od svojega župnika in opata, ki je bil sicer komaj dva meseca med njimi, a se jim je priljubil, kot da bi bil tam že desetletje. Sredi velike množice ljudi, ki ga je spremljala proti železniški postaji, je nepričakovano zavil v mestno cerkev, pokleknil pred Najsvetejše in molil s solznimi očmi. Poslavljal se je od krajev svoje mladosti: blizu cerkve je bila nekdanja gimnazija, nekaj kilometrov stran rodni Slom in ljubljena Nova Cerkev, mnogi prijatelji in preprosti ljudje, ki jih je imel rad. Bog ve, kaj vse ga je še čakalo... Z vlakom po južni železnici, ki je komaj nekaj let prej stekla skozi naše kraje, se je odpeljal kot lavantinski škof slovenskega rodu težkim dolžnostim naproti.

14.

ŠKOFOVSKO POSVEČENJE

16. 12.

V starodavnem benediktinskem samostanu Maria Plain se je pripravljaj na škofovsko posvečenje. Sam je zapisal: "Okrepčan in vzpodbujen po premišljevanju o apostolski gorečnosti teh svetih redovnikov sem takrat sklenil kot škof samega sebe popolnoma posvetiti apostolskemu poklicu, zanj živeti in umreti." Na god sv. Cirila in Metoda, ki ju je tako zelo častil, je 5. julija leta 1846 v Salzburgu prejel škofovsko posvečenje. Čez štirinajst dni je bil umeščen pri Št. Andražu na škofovsko mesto. Tedaj si je poleg krstnega imena privzel tudi ime

svojega birmskega botra in farnega zavetnika Martina. Za škofovsko geslo so je izbral vodilo sv. Ignacija: Vse v večjo božjo slavo in zveličanje duš.

15.

OB NASTOPU ŠKOFOVSKE SLUŽBE

17. 12.

Prva stvar, ki jo je Slomšek storil kot škof, je bilo pismo škofijski duhovščini. V njem je predstavil svoj pogled na sedanost in prihodnost škofije, nanizal je mnogo predlogov in področij, kjer naj bi kot duhovniki poglobili svojo poklicanost in pastoralno zavzetost. V pismu ni čutiti strogega pastirja, ampak očeta, ki toplo in zavzeto nagovarja svoje sodelavce.

Drugo pismo je bilo namenjeno vernikom, zato ga je napisal v nemškem in slovenskem jeziku. Poudaril je vrednost vere ter vabil k doslednemu verskemu in moralnemu življenju.

Dela mu ni nikoli primanjkovalo, niti v pastoralnem niti v materialnem smislu. Kmalu se je pokazalo, da je dober organizator in velik učitelj. Dejstvo, da je svojim vernikom napisal skupno šestnajst rednih in dvajset izrednih pastirskih pisem ter okoli tristo zapisanih in izdanih pridig, kaže na zelo zavzetega škofa.

16.

ŠKOF V TEŽKIH ČASIH

18. 12.

Čas je bil težak. V Evropi se je že nekaj časa kuhalo, nato pa je pošteno zavrelo v revolucionarnem letu 1848. Slomšek ni bil zagovornik revolucije, ker je pomenila nasilje. Nagovarjal je duhovnike, naj bodo prijatelji napredka k dobremu, naj bodo modri pri presojanju dogodkov časa, naj bodo pripravljeni na žrtve, ki jih razmere od njih zahtevajo in naj sami tako živijo, da drugim ne bodo v spotiko. S podvojeno skrbnostjo naj varujejo zaupano jim ljudstvo, naj se ne upirajo upravičenim reformam in naj se skupaj z ljudmi zavedajo, da večja svoboda prinaša tudi večjo odgovornost in da večje pravice prinašajo tudi večje dolžnosti.

Za duhovno prenovo svoje škofije je Slomšek zelo pospeševal ljudske misijone. V njih je rad sodeloval, vsaj z uvodnim ali sklepnim nagovorom, v nekaterih župnijah pa jih je tudi sam vodil. Za načrtno delo na misijonarskem področju je povabil v svojo škofijo Misijonsko družbo lazaristov in jim izročil cerkev sv. Jožefa nad Celjem.

17.

APOSTOL EDINOSTI

19. 12.

Slomška je bolela needinost med kristjani, zato je pozival k molitvi za edinost. V ta namen je leta 1851 ustanovil molitveno bratovščino sv. Cirila in Metoda. Leto kasneje jo je potrdil tedanji papež Pij IX. in tako je postala vsecerkvena ustanova in se je zelo razširila po vsej Evropi, vse do Aleksandrije v Afriki. S tem pa je Slomšek prestopil zgolj škofijsko poslanstvo in postal eden evropskih velikih mož.

Drugo veliko delo v širokem, evropskem smislu so bile vizitacije benediktinskih samostanov. Papež je to delo naložil kardinalu Schwarzenbergu, ta pa ga je zaupal Slomšku. To je bilo veliko delo, ki ga je zaposlovalo skoraj dve leti.

Slomšek je želel pomagati nadarjenim revnim dijakom in študentom. V ta namen je v Celju ustanovil Podporno društvo za revne in nadarjene dijake in postavil hišo kot zametek deškega semenišča. Imenoval ga je kot Maximilianum. Podoben zavod je leta 1859 ustanovil tudi v Mariboru in ga imenoval Victorinum.

18.

PRENOS ŠKOFIJSKEGA SEDEŽA

21. 12.

Slomškovo veliko pastoralno in hkrati narodno-zgodovinsko dejanje je bil prenos škofijskega sedeža iz oddaljenega Št. Andraža v Maribor in s tem povezana preureditev lavantinske škofije. Ta pobuda ni bila nova. O njej se je že dolgo govorilo. Toda leta 1832 je cesar odločil, da iz te pobude no bo nič in da je o tem nesmiselno razmišljati ali govoriti. Vendar Slomšek ni klonil. Z veliko vztrajnostjo in trdno odločnostjo je počasi pripravljaval stvari.

Po trinajstih letih škofovanja v Št. Andražu je vendarle dočakal dovoljenje cesarja in papeža. To je bilo vsekakor delo, ki ga je lahko izpeljal le človek velikega formata, dobro zapisan v Rimu, na Dunaju in pri ljudeh.

Na veliki šmaren, 15. avgusta 1859, je poslednjič stopil na prižnico v stolnici pri Št. Andražu in se poslovil od lepe doline in njenih ljudi, ki so mu v letih, ko je bil tam kanonik in škof, prirasli k srcu. Splavi so po Dravi ponesli škofijske arhive v Maribor. Škof Slomšek in njegovi najožji sodelavci so 3. septembra 1859 prvič odpeli slovesne večernice v mariborski mestni župnijski cerkvi sv. Janeza Krstnika, v novi stolnici, ki so jo za to priložnost lepo obnovili in okrasili. Maribor je slavil svoj veliki dan.

19

USTANOVITEV VISOKE BOGOSLOVNE ŠOLE

22.12.

Takoj po prihodu v Maribor škof Slomšek ustanovi Bogoslovje in visoko bogoslovno šolo. Po otvoritvi zavoda, 14. 10. 1859 ima znamenit otvoritveni govor, kjer med drugim pravi:

Trije kralji so mi najljubši in najdražji v celem obsegu naših dežel, katerih se pred vsemi drži moje srce, in ki bi naj bili tudi punčica vaše ljubezni in skrbi: 1. starodavni Oglej, zibelka krščanstva za naše dežele; 2. staročastiti Solnograd, drevesnica apostolskih mož in 3.

novonastali Maribor, ki naj bo zanaprej vzgajališče apostolskih delavcev za dragoceni vinograd Gospodov, za prelepo Lavantinsko škofijo.

Kar sta bila nekdam Oglej in Solnograd za svoj čas, - to naj bo za naše in bodoče čase Maribor za našo škofijo; cvetoča drevesnica čednosti in učenosti, izobraževališče za bogovnete glasnike, ki bodo z veselim naznanilom evangelija širili srečo in blagoslov čez zelene vinske gorice, od palač bogatinov do revnih koč siromakov, od snežnikov karantanskih do ravnin stare Panonije.

Da bi nam to delo uspelo, smo poklicali na pomoč Boga sv. Duha, očeta luči, in smo se posvetili za to opravilo s pobožnimi duhovnimi vajami. Ura kliče, da začnemo; preostaja mi le še, da razvijem ona načela, ki naj bodo učiteljem in učencem zvezde vodnice, da bo naše delo prospevalo in da bo nova stavba dobila tisto enotnost in trdnost, od katere je odvisen njen obstoj, procvit in blagoslov.

20.

POT K OLTARJU 24.12.

To delo je bilo kronano 3. 7. 1998, ko je papež Janez Pavel II. slovesno zaključil in potrdil postopek za Slomškovo beatifikacijo.

Že v začetku našega stoletja je zorela misel, da smo imeli svetniško osebnost in da je vreden postopka za beatifikacijo. Najprej se je ta misel rojevala v krogih okrog znanega duhovnika in poslanca Antona Korošca že leta 1912, nato pa so jo uradno sprožili duhovniki in člani tretjega reda sv. Frančiška Asiškega dekanije Sv. Lenarta v Slovenskih goricah. Več let so zbirali gradivo in njegove spise. Leta 1935 so na Slomškovih dnevih v Mariboru zbrali kar 400.000 podpisov z željo, da se nadaljuje Slomškov proces. Druga svetovna vojna je, žal, zavrla nadaljnje delo in samo bogu smo lahko hvaležni, da Nemci niso uničili zbranega gradiva, četudi je bilo nezavarovano shranjeno v veži ene izmed škofijskih hiš, kamor so se vselili kar za štiri vojna leta. Povojna leta so bila za Cerkev težka in niso dopuščala nadaljevanja dela za beatifikacijo. Šele leta 1962 je takratni mariborski škof Maksimilijan Držečnik oddal Slomškove spise skupaj z gradivom v Rim na sedež Kongregacije za beatifikacijo in kanonizacijo.

Nadaljevanje dela je zahtevalo še veliko časa in truda. Mnogo so na tem področju storili postulatorji in sedanji škof dr. Franc Kramberger, ki je tudi sam veliko študiral, raziskoval in pisal o Slomšku.

21.

SLOMŠKOVA SVETOST 24. 12.

Mariborski škof dr. Franc Kramberger piše:

“ANTON MARTIN SLOMŠEK - prvi mariborski škof, narodni buditelj, vzgojitelj, pisec” je napisano na Slomškovem spomeniku pred mariborsko stolnico. Temu je potrebno dodati:

SLOMŠEK - dušni pastir z globoko teološko izobrazbo in zdravo versko miselnostjo. Kot tak je imel vedno pred očmi slovenskega človeka z njegovimi konkretnimi potrebami, vplivi okolja, idejnimi in ideološkimi tokovi, ki so vdirali tudi v njegovo škofijo. Spričo vsega tega je živo čutil versko-vzgojno, kulturno, narodnostno in teokoško-pastoralno poslanstvo. V moči tega poslanstva je posegel v zgodovino slovenskega naroda s svojimi enkratnimi, naravnost preroškimi potezami, kakor so: pospeševanje šolstva, pisanje učbenikov, Mohorjeva družba, prenos škofijskega sedeža v Maribor, vsesplošna verska, duhovna in moralna prenova škofije...

SLOMŠEK - svetniška osebnost, se pravi osebnost z globokim izkustvom vere sredi svojedobnega sveta, z razumevanjem za ta svet in z ljubeznijo do njega. Ni kazal poti, po kateri sam ne bi bil hodil. Ni nalagal bremena, ki ga sam ne bi bil nosil. Kar je govoril, je delal. Kar je učil, je živel. Pri njem gre za harmonično osebnost s treznim presojanjem svoje sedanjosti in s preroškim vidom v prihodnost.

SLOMŠEK - svetniška osebnost z ekumenskim duhom, z globoko ljubeznijo do svoje in tuje svobode, s popolno predanostjo Bogu, Cerkvi in ljudem. Z bratovščino sv. Cirila in Metoda je v ekumenskem duhu posegel v zadeve vesoljne Cerkve in kot apostol edinosti vabil Vzhod in Zahod k uresničenju Kristusovega naročila: Naj bodo vsi eno.

SLOMŠEK - apostolska osebnost. Kot apostolski vizitator se je trikrat odpravil na pot in s pooblastilom papeža Pija IV. vizitiral benediktinske samostane v srednji Evropi, prenavljal življenje in delovanje redovnikov, odpravljal posledice strogega janzenizma, uradniško togega jožefinizma in razpuščenosti liberalizma ter vnašal zdravega duha v nekdanja središča in žarišča verskega in kulturnega življenja v Evropi.

Vse to izpričuje Slomškovo izredno notranjo moč, ki je ni mogoče razložiti drugače kakor s posebnim božjim posegom v njegovo življenje in z njegovo osebno svetostjo. Svetost je rezultanta vseh komponent njegove osebnosti. To potrjuje prepričanje slovenskega ljudstva od njegove smrti do danes.

